

Világosság

ÁRA 4 LEI

Taxa postaként előfizetve in Hungary: cent
abrob. Dir. Gen. PTT No. 225.409/45.

A ROMÁNIAI MAGYAR NÉPI SZÖVETSEG NAPILAPJA

KOLOZSVAR, 1948 szeptember 22, szerda

V. ÉVFOLYAM 219. szám

A Konkordátum és a Státus

IRTA: LÁZÁR JÓZSEF

Ma már a katolikus hívők dolgozó rétegei előtt egyre világosabbá válik, hogy az 1927-ben megkötött Konkordátum, a Vatikán imperialista célzatu mesterkedése volt és semmiképpen sem állott a dolgozó nép szolgálatában. A Konkordátum felmondása tehát feltétlenül szükséges volt, mert Népköztársaságunk nem tűrhette, hogy a nagytőkés érdekeltségű és az angolszász imperializmus szekerét hajtó Vatikán, az akkori reakciós román kormánnyal kötött Konkordátum örve alatt, területen kivüliséget élvezzen hazánkban és mint állam az államban, féktelenül igazhasson népi demokratikus rendszerünk ellen.

Nagyon helyesen állapítja meg Kacsó Sándor: „A Konkordátum-ekredés „igazi arca” című cikkében, amikor leszögezi: „Most Népköztársaságunk kormánya kiütötte ezt a fegyvert is az imperialista reakció ügynökeinek a kezéből a megszüntette ezzel azokat a kiváltságokat, amelyek megcsufolták egy a vallásszabadság és felekezeti közöbbségi egyenlőség, mint az együtthaló népek közötti egyenjogúság elvét s annyi keserű sérelmet okozott népünknek.”

Ennek a fegyvernek az elvesztését siratja a reakció, midőn „egyházellenes” sérelemmá szeretné felfújni a Konkordátum felbontását. A reakciót jellemző álnoksággal sérelemlől prédikálnak a Vatikán ügynökei, amikor tulajdonképpen a Konkordátum megkötése révén, az erdélyi magyar nemzetiségű katolikusokat érte sérelem, az Erdélyi Római Katolikus Státus kérdésben. A Konkordátum az erdélyi magyar katolikusoknak eme évszázados intézményét a vatikáni politika, a gyulafehérvári püspök egyszerű tanácsadó szervévé jelentéktelenítette el.

Bizonyára sok jóhiszemű katolikus hívő előtt ismeretlen ennek az évszázados intézménynek eredeti hivatása. Ezért nem érdektelen, ha röviden rámutatunk arra, hogy ez az önkormányzati egyházi intézmény, a történelmi viszonyoknak megfelelően, az Erdélyi Római Katolikus Egyházmegye vezetésében igen jelentős szerepet biztosított a világi elemeknek. Ez az intézmény, melynek tulajdonképpeni hivatása az lett volna, hogy a világi befolyás érvényesítésével, a katolikus egyházat, a népi érdekekhez közelebb hozza, sőt emelje a Vatikán rokonserények. Ez érthető is, mert hiszen ennek az önkormányzati intézménynek jogai közt szerepelt a püspökválasztás, illetve a püspökjelölés joga is. Nyilvánvaló, hogy ez sohasem lehetett a Vatikán irányában. Hatalmi politikájának útjában állott egy ilyen önkormányzati intézmény, amelynek, a dolgok természetéből fogva sok kérdésben más elgondolási is lehetnek, mint a Vatikának.

Az 1927 május 10-én megkötött Római Egyezmény első szakasza kimondja, hogy az Erdélyi Római Katolikus Státus átadja a gyulafehérvári latin szertartású katolikus egy-

házmegye szervévé, melynek határozatai a püspök „jóváhagyásával” válnak érvényessé és végrehajthatóvá. Mondanunk sem kell, hogy ennek a megállapításnak célja világos: megfosztani ezt az ősrégi intézményt önállóságától, hatáskörét megszükiteni és így kiküszöbölni a világi elemek, tehát a katolikus hívők tömegének befolyását az egyházi ügyek viseléséből. Ez a Vatikán nyelvében azt jelenti: némuljon el a nép szava és legyen meg a mi akaratunk. És ez az akarat valóra is vált, amidőn az imperialista törekvésű Vatikán és az ugyancsak ilyen törekvésű, sovíniszta nemzetiségellenes, reakciós kormányzat között létrejött Római Egyezmény megfosztja az erdélyi magyar katolikus hívőket attól a lehetőségtől, hogy egyházuk kérdéseibe beleszólhassanak.

Az erdélyi magyar katolikusok népi rétegei felháborodással fogadták annak idején a Konkordátum és a Római Egyezmény körüli tárgyalásokat. Hiszen már akkor is nyilvánvalóvá vált minden gondolkodó katolikus számára, hogy a Konkordátum és a Római Egyezmény nemzetiségellenes célokat tartalmaz. A Vatikán, a megállapodások során, a legkevésbé sem volt tekintettel a magyar katolikusok érdekeire. Sőt terjeszkedési politikájának kedvéért magyar érdekeket áldozott fel. És eszközeiben sem volt válogatos. Ennek jellemzősére idézzük a Római Egyezmény, a román kormány részéről aláíró Pop Valeriu, akkori igazságügyminiszter megemlékezéseit, melyek arról számolnak be, hogyan csikarták ki a vatikáni körök az Erdélyi Katolikus Státus képviselőinek, az egyezményhez való hozzájárulását. A Vatikán mindenáron fedezni akarta magát a magyar katolikusok felháborodásával szemben és ezért szükségesnek tartotta a közvélemény előtt a dolgokat úgy beállítani, mint ha az Erdélyi Római Katolikus Státus képviselőinek hozzájárulását bírta volna.

Pop Valeriu az „Acordul dela Roma” című, 1934-ben megjelent könyvének 59—60-ik oldalán a következőket írja:

„A nunciás (Dolci) megbízást kapott a kardinálistól (Pacelli, mostani XII. Pius pápa), hogy szerelje le a Státus képviselőinek ellenállását. Hallgatva szemléltetve szembenálló akaratoknak eme hosszas és drámai összeütközését, mely különben érdekmérleg már nem érdekelt. A lélek látványos szerényességével adagolt megszólásokat lassan-lassan a tekintély hangja váltotta fel, hogy a végén a művészi esztétikával kezelt brutális kényszer ereje érvényesüljön. A diplomácia eme művészetének sulya alatt, Balázs kanonok (az erdélyi katolikusok tiszteletreméltó egyénisége) visszavonult a terem egyik sarkába és gyermek módjára zokogott. Egy pár udvarias szóval illetem, mire azt válaszolta: „hogyan sirtok mikor azt látom, hogy a Vatikán is úgy kezel bennünket, mint a rabszolgákat és arra kényszerít bennünket, hogy hozzájáruljunk saját lefejezésünkhez.” Azonban minden hiábavaló volt. Dolci nunciás éjszaka után kikényszerítette hozzájárulásukat és ezzel teljesen megfelelt annak a megbízatásnak, amelyet felettébb kapott. Most már a Szentgyörgyi gálások nélkül aláírhatta az egyezményt, teljesen felelősen.”

A Konkordátum felbontásával, az Erdélyi Katolikus Státus visszanyerheti eredeti hivatását. A magyar katolikus

hívők élhetnek jogokkal és résztvehetnek egyházmegyéjük irányításában. Népköztársaságunk, a vallásszabadság jegyében, erre lehetőséget nyújt nekik. Im már semmi akadályának, hogy a Státus, legalább évenként egyszer összeüljön és megvizsgálja az egyházi vagyonok kezelését megszabja a dolgozó nép katolikus hívőinek érdekeivel összhangban álló egyházpolitikai irányvonalát és a követendő utat a püspöki hivatal számára. Népköztársaságunk lehetővé tette az erdélyi magyar katolikusok számára, hogy egyházi életükből kiküszöbölhessék az imperialista uszítás politikáját és a kizsákmányolás haszonélvezőinek befolyását. A Konkordátum felbontásával, hazánkban a katolikus egyház a nép szolgálatába állhat. A katolikusok dolgozó rétegeinek harcolniuk kell, hogy egyházuk valójában a béke és demokrácia oldalán, a dolgozó tömegek szolgálatába álljon.

A Konkordátum felbontásával tehát nem érhetne sérelem hazánk katolikusait. Ezt csak a reakció

igyekszik bántalomnak beállítani, a hívők félrevezetésére. A népellenes, más felekezetekkel szemben kiváltságokat jelentő Konkordátum felbontása annál inkább időszerűvé vált, mert a Vatikán és a környező államok között sem létezik Konkordátum, bár ezekben az államokban jelentékeny számban élnek katolikusok. Így például a Vatikán és Jugoszlávia között, a két világháború közt, a Konkordátummal kapcsolatban tárgyalások indultak meg. A Konkordátum megkötését azonban a nép ellenezte és így az egyezmény sohasem lépett életbe. Bulgáriával diplomáciai kapcsolata sem volt a Vatikának. A lengyel kormány a Lengyelország és a Vatikán közötti Konkordátumot 1945-ben felmondta. Csehszlovákiával csupán diplomáciai kapcsolata vannak a Vatikának. Magyarország és a Vatikán közötti Konkordátum sohasem volt.

Világos tehát, hogy a Konkordátum felbontása nem katolikus sérelem. Sőt a népi demokratikus államok és hazai ügynökeinek. Ezek azok, akik a kizsákmányoló szövegeiket nem

átallják, hogy az egyházi palást mögött népellenes kirohanásokat végezzenek és lélekmérgező mesterkedéseikkel, akadályozzák a dolgozó tömegek haladásáért vívott harcát és építő munkáját. Már pedig a dolgozó nép érdeke — felekezeti különbség nélkül — megköveteli azt, hogy minden ilyen romboló szándéku, reakciós mérégkeveréssel szemben következetes és kemény harcot folytasson a népi boldogulásának útjában álló háborus uszítók ellen.

A magyar katolikusok dolgozó rétegeinek tisztában kell lenniük azzal, hogy ez a harc csak akkor lesz eredményes, ha leleplezik az imperializmus és a hazai kizsákmányoló egyházi köntöshen jelentkező ügynökeinek népszerű magatartását. De ugyanakkor tudatában kell lenniük annak is, hogy Népköztársaságunk a népellenes Konkordátum felbontásával értékes segítséget nyújtott a katolikusok dolgozó rétegeinek, az egyházi reakció elleni harcban. Most már rajtuk a sor, hogy egyházukat megtisztítva, azt valójában a nép szolgálatába állítsák.

Visinszkij vezeti az ENSZ-közgyűlésen résztvevő szovjet küldöttséget

MOSZKVA (Rador) — A Szovjetunió minisztertanácsa a következő küldöttséget jelölte ki az ENSZ-közgyűlésre ma, szeptember 21-én, kedden Párisban megújuló ülésükre: Visinszkij a Szovjetunió külügyminiszterhelyettese a küldöttség vezetője. A küldöttség többi tagjai: Malik helyettes külügyminiszter, a Szovjetunió képviselője a Biztonsági Tanácsban, Pavlov, a Szovjetunió belügyminiszter helyettese, Arutiunian, a Szovjetunió külügyminiszteriumának tagja.

Az ukrán szocialista szovjetköztársaság minisztertanácsa szintén kijelölte az ENSZ párisi közgyűlésére kiküldendő delegációt, mely a következőkből áll: a küldöttség vezetője: Mamaszkij, az ukrán köztársaság helyettes minisztereinek és külügyminisztere. A küldöttség tagjai: Tarasenko, Denucsenko, Galagan és Kovalenko.

„Franciaországot nem lehet új adók bevezetésével ujjaéplteni” Vörös gaullista terrorizmus Grenoble-ban

A fasizmus francia változatának vezére, De Gaulle folytatja a vörös utját Franciaországban. A gaullista terrorlegények legutóbb Korzika szigetén gyilkoltak meg egy szakszervezeti vezetőt, most Grenoble-ból érkezik híre a gaullisták garázdálkodásának. Szombatra a gaullisták gyűlést rendeztek Grenoble-ban, amelyen a táboroknak le beszédet kellett mondaniuk. A gyűlés előtt gaullista bandák megtámadták a Francia Kommunista Párt helyi szervezeteinek székházát, súlyosan megsebesítve a pártvezetőt titkárait.

Amikor aztán De Gaulle tabornok megjelent a szónoki emelvényen, a tömeg sütközéssel és pufogással fogadta. A tüntető tömeg és a gaullista terrorizmus közötti összefüggésről került szó. Egy kommunista munkást megölték 19 személy súlyosan megsebesítve.

Vasárnap délután, mondott beszédében Jaques Duclos, a Francia Kommunista Párt titkára erélyes szavakkal bélyegzte meg a gaullisták terrorakcióját, rámutatva

arra, hogy a Queuille-kormánynak a gaullistáktól a szocialista vezetőkig terjedő botrányos szövekezőse bátoritást jelent a köztársaságellenes gaullista bandáknak. A szónok az egybegyűlt tömegek közös akciójára hívta fel a figyelmet a vörös gaullista terrorcsoportok feloszlására érdekében. Ugyanakkor Duclos előterjesztette a Francia Kommunista Párt pénzügyi tervét, mely homlok egyenest ellenkezik a kormány tervével.

A francia dolgozó nép erélyesen tiltakozik a kormány nyomorító politikája ellen. Szeptember 17-én az ifjuság rendezett nagy kormányellenes tüntetést a Bastille-téren. Nantes-ban október 1-én rendezett tüntetést a kormány ellen. A kormány politikája ellen tiltakozva a demokratikus egységkormányt követelve. Egy a Szakszervezeti Tanács által rendezett tüntetésen Lille-ben mintegy harmincezer vasúti, szőlőművelési, vegyipari és építőipari munkás tüntetett. Szeptember 21-én a Szakszervezeti Tanács a Force Ouvriere és a Katolikus

Munkásszövetség tagjai nagy közös tiltakozósztrájkot tartanak Loire tartományban.

— A Queuille-kormány adóügyi politikája — írja a Franc Tircur — egyre nagyobb elégedetlenséget vált ki. Teljesen lehetetlen Franciaországot új adók révén ujjaéplteni. Franciaország ujjaéplése csak a kormánypolitika gyökeres megváltoztatása útján lehetséges.

Mint a bukaresti rádió hírszolgálat jelentette. Queuille miniszterelnöknek az a bejelentése, hogy a gáz- és villanyüzemek munkásainak jelentős részét elbocsátják, igen nagy izgalmat és felháborodást váltott ki ezekben az üzemeknek a munkásai között. Hetfőn Párisban a gáz- és villamosipari munkások hatalmas tüntető sztrájkot tartottak s keddre az egész országban hasonló sztrájkokra kerül sor. A sztrájkokban mindenütt teljes létszámmal vesznek részt a szakadár szakszervezetek, a Force Ouvriere és a Katolikus Munkásszövetség tagjai is.

A STERN CSOPORT
ÖTSZAZ TAGJÁT LETARTOTTÁK

Jeruzsálemi jelentés szerint Izraelben tovább folyik a nyomozás Bernadotte gyilkosságának kézrekerítésére. Az ENSZ palesztinai megfigyelője tegnap levél érkezett, amelyben egy magát Hazin Hamoldeenek nevező titkos szerződést magára vállalja a felelőséget a merényletről és ezt azzal indokolja, hogy Bernadotte az angol érdekek kiszolgálója volt. A hatóságok a nyomozás során eddig mintegy 500 embert tartóztattak le, akik legnagyobb részén a Stern-csoport tagjai.

Vigyázat! mérgezett hal

Kolozsvár városa egészségügyi hivatala felhívja a lakosság figyelmét, hogy a kolozsvári piacokon megvásárolt halat, vagy a mai napon a Szamoson fogott halat ne fogyasszák el, mert azok mérgezetek.

és az élelmiszeripar szakértőit képezi ki a kolozsvári élelmiszer ipariskola

KOLOZSVÁR — Az Augusztus 23-utca 22. szám alatt nyílt meg Kolozsvár egyik legérdekesebb új szakiskolája. Olyan tudományokat tanítanak majd abban az iskolában, amelyeknek szakembereit a multban kizárólag külföldről hozták be az országba mivel nálunk nem képezték ki ezen a téren szakértőket.

NEM HÁZTARTÁSI ISKOLA

A szülők és növendékek közül sokan tévedésben vannak az új szakiskolát illetően. Vannak, akik azt képzik, hogy az új iskolában szakácsokat, cukrászokat képeznek ki. Ez azonban alapvető tévedés. Az élelmiszer ipariskola nem háztartási iskola, hanem annál sokkal több és teljesen más-célú. Az élelmiszeripar hatalmas és változatos területén új tudományok és gyakorlati tudnivalók egész tömegeit kell elsajátítani annak a szakembernek, aki ezen a területen akar elhelyezkedni. Az új szakiskolában — melynek román és magyar tagozata is lesz — megtanulják a növendékek a húsrügyártással, a konzervgyártással, a cukorgyártással, a tejtermékek feldolgozásával, stb. kapcsolatos összes tudnivalókat. Innen kikerülve, zsebükben al-mérnöki diplomával, azonnali elhelyezést kapnak az élelmiszeripar változatos területének bármelyikében.

ELMÉLET ÉS GYAKORLAT

Az elméleti tárgyak az új iskolában teljesen azonosak az elméleti liceumok anyagával. A négy-éves tanfolyam elvégzése után az egyetemek bármilyen fakultására beiratkozhat a végzett növendék, ha leteszi a felvételi vizsgát. Ter-

mészetesen a szokásos elméleti tárgyakon kívül speciális tárgyakat is tanulnak, mint élelmiszer-kémiát, vitaminelméletet stb. A legérdekesebb és legúj-szerűbb az, hogy a növendékek télen elméleti tárgyakkal foglalkoznak és a tavaszi és nyári hónapokban élelmiszeriparban folytatnak gyakorlatot. A kolozsvári internátus növendékei a helyszínen az ország különböző pontjain lévő gyárakban sajátítják el azt a gyakorlati tudást, amelyre pályájukon szükségük van.

Az iskola végzettjei mint élel-

miszerkémikusok és gyártási szak-emberek azonnal állást kapnak. Az iskolába az egységes gimnázium III-ik és a liceum IV-ik osztályát végzett növendékeket veszik fel, szóbeli felvételi vizsga után. Számtan, fizika, román nyelv és rajz a felvételi tárgyak, mely a magyar szakon természetesen kibővül a magyaryelvű vizsgával. A második évfolyamra beiratkozó növendékektől az V. liceumi osztály elvégzését kérik. Ezeknek a növendékeknek felvételi vizsgája alkotmányismerettel bővül.

Megalakult a nagyvárad-i MNSz hangverseny-zenekara

NAGYVÁRAD. — A város zenekultúrájának komoly eseménye a nagyvárad-i MNSz hangversenyzenekarának megalakulása. A zenekart Biró László karnagy szervezte meg, aki fáradhatatlan munkájával rövid

idő alatt elérte azt, hogy a negyvenöt tagú zenekar a közeli napokban már a nagy nyilvánosság előtt is bemutatkozhat.

Csütörtökön, szeptember 23-án a MNSz központi székházában este fél 7 órakor lép Nagyvárad zenekedvelő közönsége elé a nagyvárad-i hangverseny műsorral az újonnan megszervezett zenekar.

Vasárnap délután 6 órakor a hangversenyt megismétlik.

Mind a két hangversenyt Biró László karnagy vezényli.

A tervek szerint a MNSz zenekara minden héten kétszer ad hangversenyt, hogy munkájával hozzájáruljon a nagyvárad-i zenei élet további fejlődéséhez. A műsorban klasszikus és népszerű művek váltják egymást, hogy így a könnyű zenével a nehéz zenét is minél szélesebb népi rétegekkel ismertessék meg.

Meghosszabbították a MNSz szindarab-pályázatának határidejét

BUKAREST. — A Magyar Népi Szövetség közművelődési bizottsága újabb pályázatot írt ki a demokrácia romániai magyar vértanúi emlékének a megőrzésére meghirdetett irodalmi pályázatán legjobbnak ítélt tíz szindarab írója részére. A bizottság október 15-ig meghosszabbította a pályaművek beküldésének a határidejét.

Felhívás az erdélyi és bányai képzőművészekhez

A Nagyvárad-i és Biharmegyei Történelmi és Régészeti Egylet az 1949 november 1-ével megkezdődő ARLUS-ünnepségek keretén belül egész Erdélyre és Bánságra kiterjedő képzőművészeti kiállítást rendez a múzeum helyiségében.

A kiállítani óhajtó művészeket kérjük, hogy munkáikat korlátozott számban október 25-ig a nagyvárad-i múzeum címére (Oradea, Strada Muzeului No. 4) beküldeni szíveskedjenek, mivel a minőségi szempontok szigorú szem előtt tartásával, a beküldött munkák előszűrés után kerülnek kiállításra.

Az erdélyi és bánsági szobrász- és festőművészek komoly részvételére annál is inkább számítunk, mi-

vel egyrészt az ARLUS-ünnepségek ideje alatt Nagyváradot több száz külföldi vendég látogatja meg, másrészt pedig a kolozsvári egyetemnek bevonásával a kiállítás tartama alatt a szociális realizmus témaköréből művészeti előadásokat szándékozunk tartani.

A rendező bizottság magáévá tette és vállalja a kiállított művek továbbítását, a bukarostói képzőművészeti szalon kiállítására — mely ez év decemberében lesz —, azon művészek részére, akik műveiket ott is kiállítani kívánják.

Az ARLUS-ünnepségeket rendező bizottság keretén belül, a Nagyvárad-i és Biharmegyei Történelmi és Régészeti Egylet.

Az Ardealul Filharmónikusok

évadnyitó hangversenye

Pénteken este az Egyetemi Dik-ház dísztermének dobogóján frissen, kipihentül jelent meg meghitt közönsége előtt szimfonikus zenekarunk, hogy a görög szabadságharcosok felszólítására hangversenyt adjon.

A zenekar élén régi, nagyra-be-csült karmestere állott, Demian Vilmos, aki ez alkalommal könnyen érthető, kitűnő művekből állította össze műsorát. A termet roskadásig megtöltötte az ifjúság és a munkás-ság, mely a legnagyobb megértéssel, bensőséges szeretettel fogadta a megérdemelt pihenésből visszatérő muzikusokat. Első sor új zenésztől a zenekarban és így érthető, hogy az együttes hangképzése még vár-nunk kell, de máris megállapíthat-juk, hogy a zenekar a mai összed-ítéskor is hasznos, nélkülözhetet-len hangszere zenei életünknek,

melyre nagy szükség van éppen fel-törő tömegünknek nevelése szem-pontjából.

A műsor ha zeneileg nem is nagy-igényű, a nevelés szempontjából igen hasznos volt. Schubert világa alkalmas arra, hogy gyönyörűséget nyújtson a zene örömeire vágyók-nak, így a kidolgozott és melegen megoldott, befejezetlen szimfónia két tétel, mindenkinek öröme-re szolgálhatott. Gounod halhatatlan dallamvonala baletzenéje, melyet a Fausthoz írt, még az olyanok szív-éhez is közel kellett férközzen, akik most voltak először zenekari hang-versenyen. Más két nyitány állott műsorban: Rosamunda (Schubert) és Eurianthe (Weber), melyek közül különösen az utóbbinak lelkesme-retesen előkészített előadása, magá-val ragadó lendítete és tiszta hang-vétele csak a nemrégben átszervezett zenekarunk képességét és a benne szünpadó lehetőségeket éreztette mindenkivel. (L.A.)

Nagybányai levél

a veresvizi bányáról és a nyaralásról

NAGYBÁNYA (Tudóstitónktól.) — Egyik napon lementem a veres-vizi bányához, hogy ott valakivel elbeszélgessek, élményt szerezzek, az üzem életéről adatokat gyűjtsek s azt megírjam. A Festő-közön át, a Ferenczy Károly-utca villasora után, az Almer Lajos-utcát is elhagyva már a Bányavasut-utca egyszerű bányászházai között vezetők — bányavasut talp-fáin lépegetve közeledtem a bánya felé, amint azon gondolkoztam, hogy mit írjak s hogy írjam.

EZ A VERESVIZI RÉSZ

Kicsit távol esik a várostól s ta-lán azért is van így, hogy Nagy-bányán ez a legnagyobb és leg-egyben a legfestőibb rész. A bánya körül épült régi kontyosfedelű bányászházak közé — itt ott — már újabbak, cserépfedelek is épültek, de azok még színesebb teszik ezt a régi bányásznegyedet. A szabadlódos, otthonlevő bányászok fát vágta, kertben bibelődtek, kerítést tataroztak vagy kint a kapuban beszélgettek a cirógatófénylő, szeptemberi napon — amint ott elhaladtam.

A bányánál a levegőgép fűlsike-títő zugása és az fogadott, akitől csupán annyit tudtam meg, hogy bizony rosszkor jöttem, mert ilyenkor nemigen találók itt senkit, akitől érdeklődhetnék. — Mindegy — gondoltam — szétnézek én magamtól is, bár itt a kül-színen nem sok látnivaló akad — a nagybányai üzemek közül lé-vén ez a veresvizi a legkisebb üzem. — De mégis úgy láttam, hogy sokminden megváltozott, amióta nem jártam erre. A régi faköbnyerg, amij az őt eddigi helye ve-rlé, elült, helyette csinos kis épületet építettek, benne tele-fon. A befejezetlen épületek rak-tárak is szépen rendeződtek.

A bánya bezárt vasfája — amely mögött valahol messze, lent a föld alatt dolgoznak, csá-kányolnak az emberek — feketén

A Gestapo módszereivel véte-kedik az a hajszó, amit az „Amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottság” urai foly-tatnak az amerikai tudományos élet vezető személyiségei ellen.

Legutóbb a tudós Condon dr. mondott le az amerikai állami tudományos kutatószolgálatban viselt vezető tisztségéről, kije-lentve, hogy képtelen elviselni az „Amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottság” állandó hajszáját. Most sorozatosan, szá-zával követik a tudósok Con-don doktort. Különösen az atomkutatás kérdéseivel foglal-kozó tudósok részéről nyilván-nyul meg ez a magatartás. Lili-enthal, a tudományos haladás amerikai egyesületének elnöke, a most megtartott washingtoni egyessületi kongresszuson kije-lentte, hogy az „Amerikaellen-nes tevékenységet vizsgáló bi-zottság” működése miatt egyre nő a felháborodás a tudósok között.

A „New York Post” megállá-pítja, hogy Truman „hűség-vizsgálóbizottsága” és az „Ame-rikaellenes tevékenységet viz-sgáló bizottság” tevékenysége, s az ehhez tartozó rágalomözön, valamint az a tény, hogy egész sereg vezető tudományos em-bert elbocsátottak állami szolgálatból, általános izgalmat, fel-háborodást váltott ki a tudomá-nyos körökben. Ma már majd-nem a lehetetlenséggel határos rávenni egy amerikai tudóst arra, hogy az állami tudomá-nyos kutatószolgálatnak dolgoz-zék mert biztos lehet abban, hogy hamarosan lecsap rá Ges-tapo-módszereivel az „Ameri-kaellenes tevékenységet vizsgá-ló bizottság”.

A „New York Star” tudomá-nyos munkatársa megállapítja,

hogy az állami tudományos ku-tatószolgálat valamennyi jelen-tősebb állása üresen áll már, mert minden valamirevaló tu-dós magánszolgálatba különbö-ző gyárakhoz menekült. A lap idézi Harold Wrey ismert ame-rikai tudós nyilatkozatát, aki kijelentette: Condon doktor el-üldözése a tudományos munka területéről évekre pótolhatatlan hiányt jelent az amerikai tudomá-nyos fejlődésben.

De miért üldözik ezeket a ve-zető amerikai tudósokat? Azért, mert „vörösösknek” tartják őket. Az „Amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottság”-nak ugyanis mindenki vörös, aki nem hajlandó magát alávetni a washingtoni háborus politiká-nak. Az amerikai tudósok, így többek között az atomkutatás-sal foglalkozó tudósok legjava is, többször élesen tiltakoztak az amerikai monopóliumok há-borus tervei ellen s az atom-energiának a pusztítás szolgá-latába való állítása ellen. Mint minden becsületes tudós, az amerikai tudományos emberek java is az emberi haladás híve. Nem a háborúért, a pusztítás-ért, a monopóliumok még na-gyobb profitjéért akarnak dol-gozni, hanem az emberiség ja-váért. Ez az, ami félelemmel tölti el a monopóliumokat ura-ló „Amerikaellenes tevékenységet vizsgáló bizottság”-ot. Ezt a szellemet a béke szellemét szeretnék most kiirtani az ame-rikai tudományos világból. A példa azonban azt mutatja, hogy a legjobb tudósok, Con-don példájára, inkább otthagy-ják a tudományos szolgálatot, mintsem hogy alávegyék magu-kat a monopóliumok háborus terveinek.

a haza. Elmentem hozzá s ő elő-szóval mondta el, amiről a kép és a cikk nem beszélt.

A NYARI SZABADSÁG-MAT

— hosszú évek során — mindig pénzre váltottam át, mert arra nagy szükségem volt mindig — mon-dotta Nyíri Ottó. — Most is ne-hezen szántam rá magam, hogy elhagyjak már-már arra gondol-tam, hogy ezt is pénzre teszem. De most, miután hazatértem, ér-zem és tudom, hogy a háromheti nyaralás sokkal nagyobb értékke váltzott a pihenésben.

A FALIJSÁG

az üzem életének tükré — szok-ták mondani — tehát hadd lás-guk, mit mond el a falijság — gondoltam magamban, amint a hatalmas méretű, két oszlopra erősített falijságtáblához köze-lédtem.

A falijság a bánya szépfekvé-sül bejáratát és néhány dolgozó bányászt ábrázolt. Minden szépsé-ge mellett egy nagy hibája is volt, alig volt rajta írás kevés volt a cikk. Egyik cikk dátuma a benne foglaltakkal együtt olyan régi, hogy már-már le akartam mon-dani annak olvasásáról. A máso-diknál már kezdtem érdeklődni, mert a természetben kitűnt maun-kások névsorát közli. Pasca Ghe-orghé és Dobra Aurel az első, 88 százalékkal haladták túl a ter-melőt. Azért, ha a falijságba nem is írjak, keményen dolgoznak ezek a veresvizek, mert egy egész oldalnyi név volt felsorolva, akik ugyancsak kitűntek, túlhaladták az előírt normát. Az egyik cikk kézzel volt írva, egészen jó írás.

A nyaralásból hazatérő bányászok írták. Köszönetüket és elismeré-süket tolmácsolták a Román Né-pközlésnek, a bányászszak-szervezetnek a háromheti üdü-lésért, amelyben részük volt a nyáron. A cikk mellett fénykép, a banyamegyei Slanic fürdő, egyik fenyvesekkel körülvett villája előtt lefényképezett veresvizi bá-nyászokkal. Amint a képet néze-gtettem s a cikket olvastattam, szembe jutott, hogy egyik isme-rősöm, aki itt a közelben a Sváj-cer-utcán lakik, a nyaralók har-madik csoportjával most érkezett

— Itt laktak a vasutasok, itt a bányászok, a tisztviselők — mu-tatja a fürdőről küldött képesla-pokon. En egy külön szobában laktam, de voltak úgy, hogy is-merősök, barátok összeköltöztek, ketten-hárman.

— A mi szervezettünk — a bá-nyászszakszervezet, a legmessze-szebbmennyen gondoskodott min-denkről. Orvosi felügyelet gyógy-kura és a zavartalan pihenés igazi öröme sok ember előtt eddig is me-retlen fogalom volt.

— Volt-e valami, ami esetleg zavarólag hatott, vagy elkedvet-lenítette volna a pihenőket?

— A gyönyörű havasok között, a minden komforttal berendezett villákban eltöltött három hét, mindenkiben úgy él, mintha nem is lett volna igaz, pedig valóság. Egy volt rossz — mondta nevet-ve — a mindenféle izü gyógyviz-de azt is itunk, mert gyógyított.

Ime, egy évben három hét mi-lyen kevés s mégis milyen sokat jelent. Új erőt, bizalmat s újabb munkalendületet, s ez felbecsülhe-tetlen érték.

SUBADANI

Arra törekszünk, hogy állandóan javítsuk a kétkézi és szellemi dolgozók életszínvonalát

— jelentette ki Chisinevschi Iosif, a RMP Központi Vezetőségének tagja

BUKAREST. (Agerpres.) — A Scanteia tegnap megrendezett fel-emelő ünnepségén résztvett a főváros majdnem valamennyi lakója és lelkesen ünnepelt a Román Munkás Párt és központi napilapja mellett. Az ünnepi meeting, amely délután 6 órakor kezdődött, ennek a hatalmas politikai megnyilatkozásnak tetőfokát jelentette. A meeting keretében Chisinevschi Iosif, a Román Munkás Párt Központi Vezetőségének üdvözlőtől tolmácsolva, beszédet mondott, melyben miután utalt a „Scanteia” szerepére, foglalkozott a bel- és

külpolitikai élet egyes kérdéseivel is. Chisinevschi beszéde kezdetén rámutatott arra, hogy több mint egy negyed évszázada a Scanteia a proletárium, a dolgozó földművesség és a széles népi tömegek körében Marx-Engels és Sztálin hatalmas eszméit terjesztette és folytatva a kommunista sajtó forradalmi hagyományait, kitartóan védelmezte a proletárium és valamennyi városi és falusi kétkézi és szellemi dolgozó érdekeit a bel- és földi házkormányolók és az imperialisták ellen.

LEPLEZZÜK LE AZ ELLENSEGET

— Bátrak legyünk munkánkban, rendszeretők és az ország törvényeinek betartására ügyeljünk, mint szemünk fényére, hacsak át bennünket az üzem gépei, az ország földje iránti szeretet, testvéri magatartást tanúsítunk a békét és szabadságot szerető népekkel szemben, hacsak át bennünket az éberség és a kérelhetetlen gyűlölet az ellenségével szemben, bármennyire is igyekszik álcázni magát. Leplezzük le az üzérkedőket és a fordulatot váró ellenségeket, akik igyekeznek aláítani népünk erőfeszítéseit és a hazánkban megvalósítandó szocialista rendszert.

— Az Egységes Szocialista Frontban, az Egységes Demokratikus és Antimperialista Frontban, amelynek élén a Szovjetunió áll, a Román Népköztársaság cselekvő tényező. Ma, a Scanteia napján, ezen a népnepélyen, amelyen a tömegek újból olyan nagy lelkesedéssel mutatták meg ragaszkodásukat Pártunkhoz és irányonalunkhoz, teljes határozottsággal kijelenthetjük, hogy a saját erejében bizó és a dolgozó parasztsággal szövetségben álló munkásosztály, miután vezető szerepet biztosítva van s miután Pártunkat az egész dolgozó nép követi s élvezzi a Szovjetunió állandó testvéri segítségét és együttműködését valamennyi népi demokratikus állammal, harcra és munkával végérvényesen biztosítja a szocializmus győzelmét a Román Népköztársaságban — fejezte be nagyvívású beszédét Chisinevschi Iosif.

A nők egyenjogúsításának

egyik legfontosabb fejezete a műszaki és középfokú szakiskolák vegyessé tétele. E döntő rendelkezés végleg megnyitja a kapukat a nők számára minden pályára és a lehetőségek régebben elképzelhetetlen változatos ságát nyújtja számukra. A jövőben egyetlen tehetség sem sikkadhat el közönyben, megmemértésben, vagy a maradiság vasfalán, amely oly szívesen hangoztatja a „csak nagy vagy elvet s úgy képzelte a múltban, hogy bizonyos pályák, foglalkozások kizárólag férfiaknak valók.

E tévhitre fényesen rácsófol a Szovjetunió példája, ahol női hajókapitányok, mozdonyvezetők, állomásfőnökök és technikusok százai bizonyítják be a maradi tételek tarthatatlanságát. Népi demokráciánk kormányja mosszemenő intőzkedéssel most újabb lehetőséget ad a nők teljes felszabadítására s a mult merev szabályaival szemben az élet legnagyobb teljességét biztosítja, azt, hogy a munka mindenki számára öröm és becsvagy is lehessen.

Gondoljunk csak el, milyen örült és ostoba eredményekre vezetett a múltnak az a felfogása, hogy a nő csak főzésre, varrásra és hasonló „női foglalatosságra” alkalmas. Egyetlen példát említek. A világ egyik legnagyobb matematikai zsenije kétségtelesen az orosz Szofia Kovalevszkaja volt. A tizenkilencedik században egész Európa ismerte a nevét. Kis-lánykorában megmutatkozott zsenialitása, de apja Krukovszky cári ezredes megtiltotta neki, hogy számításkönyvet vegyen a kezébe, mert „a tudomány nem nőnek való”. Az összes orosz egyetemek zárva voltak előtte. Külföldre szökött, de a berlini egyetem sem vette fel diákjai sorába — mert nőnek született. Végül Heidelbergben tanult magánúton, s az első nő volt, akit szigorú nagyszakállu professzorok levizsgáltak. Summa cum laudeval doktorált, 1888-ban a párisi Akadémia pályázatát nyerte meg egy zseniális munkával, melyben olyan problémát oldott meg, melyet a kor legnagyobb matematikusai: Lagrange, Euler és a többiek sem tudtak megoldani. A nagyor munkát az elől-3000 frank helyett 5000 frankkal jutalmazták. S akkor döbbsenek meg, mikor kinyitották a kislánylevelet,

s megtudták, hogy a névtelenül beküldött pályamű szerzője egy orosz asszony.

És mikor ez a zseniális nő hazatért, a szükegye cári bürokraták nem ismerték el a tudományos munkához való jogát, hanem arra kényszerítették, hogy egy leányiskola alsóbb osztályaiban számítant tanítson. Egyszerű számtantárművé szűrkítették a világ egyik kétségtelen matematikai lángelméjét, aki fiatalon, családottan halt meg.

De nemcsak a mult hoz elénk ilyen szomorú példákat. Nézzünk a mai Nyugat felé, ahol az „egyenlő munkáért egyenlő bért” elvet ma sem tudták kivívni a nők. Tekintsünk végig országokon, ahol a nőknek ma sincs szavazati joguk. S a gyarmatbirodalmak és a Távolkelet országain, ahol az asszony ma is pária, alsóbbrendű lény.

A Szovjetunió című lapban Kudrevatykh moszkvai újságíró a mai Japánról közöl érteket. Elmondja, hogy 1945-ben a kapituláció után, a japán nők látszatjogokat kaptak. De ez csak formasság. A valóságban a japán asszony ma is férje és családja alávaltozó rabszolganője, aki az után is férje mögött halad s engedelmesen kimegy a szobából, ha a nagyeté-lyű férfiak tárgyalnak. Mig egy férfi gyármunkás havi 200 yent keres, addig ugyanazt a munkát végző nő csak 80 yent. A prostitúció méretei elképesztők: a szegény szülők egyszerűen eladják lányukat az örömházaknak, s ujjában gyakran, odahelyezett amerikai katonáknak, akik egy-két évre megveszik kis japán lányt, mint egy értéktárgyat. S a kiszolgáltatott nők, (számuk mintegy 400 ezer) — aldozatként tűrik ezt a sorsot, mely megfektetja őket ijuságuktól, egészségüktől, jogaiktól és emberiségüktől.

A szomorú tények százait sorolhatnánk fel eleven példákkal a nők kiszolgáltatott helyzetére, a velük szembeni érvényesülő igazságtalanságra. Vessünk ezzel szemben egy pillantást a Román Népköztársaság új alkotmányára, melyeknek értelmében a nők teljes jogu, sorsukkal rendelkező emberek, akik számára fényes jövőt ígér az élet.

(M. L.)

A szovjet-román barátság alapja

Beszéde további során Chisinevschi hangsúlyozta, hogy több mint negyed évszázada óta a polgárság és földbirtokosok és ezeknek pártjai, a kizsákmányolóknak eladott rajtó hazugság és rágalmi hadjáratot indítottak a szocializmus hazája ellen és hízelték a módon alávették magukat az imperia- lista elnyomóknak. A Scanteia a tömeg közé vitte a Párt szavát a hatalmas orosz néppel és a hatalmas felszabadító Szovjetunióval való barátság és testvériség mellett.

— Milliók álma, a népek az az álma, hogy örökre feljújtsa a román nép és a Szovjetunió népei közötti barátságot, megvalósult — mondotta a továbbiakban a szónok, megemlítvén azt, hogy a Szovjetunió határozott segítségével és csak ezzel, váharos történelmében először, hazánk teljes és igazi függetlenséget szerzett. Azóta, hazánk felszabadulásának történelmi napjai óta, a szovjet

nép, élágárdája, a Kommunista (bolsevik) Párt és a népek nagy vezetőjének, I. V. Sztálinnak irányítása mellett, segítettek és segítenek azon, hogy mennél jobban és mennél gyorsabban mindenben bővelkedő, boldog országot építsünk. Hűségesen mindenben a proletár internacionalizmus ideológiájához és a népek közötti testvériséghez, a Scanteia nemcsak, hogy előmozdította a román-szovjet barátságot és az antimperialista arcvonal valamennyi béke és szabadságszerető népeivel való barátságot hanem népszerűsítve a dolgozók millióinak megnyilatkozásait, hogy ez ténnyé váljék — megmutatta: a Román Népköztársaság és a Szovjetunió közötti barátság az életlőt alkotott fel-fogásnak ugyanarra a gránit alapjára, Marx-Engels-Lenin-Sztálin eszméire, a Román Munkás Párt Központi Vezetősége politikájára és magára az egész pártira alapozott.

Az együttélő népek testvérisége

— Hazánkban, amely egykor a reakciós fasiszta uralom idején egyenetlenkedések, rablógazdálkodás és véres elnyomás harcainak csatateré volt, Pártunk irányítása mellett megvalósult a románok, magyarok, szidók, szerbek és az összes itt lakó és dolgozó, ezt a földet alkotó népek közötti megdöntéltelen testvérisége.

— Ez nincs kedvükre az amerikai és angol imperialistáknak, reakciós csatlósáknak sem pedig Belgrád ujdonsült kiskirályainak, akik a Tito-Kardelj-Djilas és Rancovicshál álló kjs nacionalista frakciós csoportot alkotják. Ez a csoport egy végtelen kicsiny, rideg nacionalista elhajlása, amely elárulta és igyekszik pusztulásba vinni az országot.

— Tito marsalli címe és rendjelei, Rankovic szuronyai azonban nem képesek már sokáig igába hajtani Jugoszlávia népeit.

— A Tájékoztató Iroda határozata, a Pravda cikke, a világ valamennyi Kommunista Pártjának határozott álláspontja ismeretesek és azokat a jugoszláviai kommunisták többsége és a jugoszláviai népi tömegek magukévé teszik és segítik az igazi szabadság utjára lépni Jugoszláviát, nehogy az imperializmus vasalusként polgári köztársasággá váljék.

— A Tájékoztató Iroda határozatának és a Pravda cikkének elveit segítettek pártunk sorainak megerősítésében, a városok és falvak szocialista építése harcában való éberségben.

— Szilárdan magunkévé tekintjük a nagy Kommunista (bolsevik) Párt tapasztalatait, amelyeket bátran és örömmel fogadjunk, mázni munkásságunk és dolgozó földművelésünk.

A továbbiakban Chisinevschi rámutatott arra, hogy az új szülött a főbb ipari vállalatok államosítása óta és egyre szélesebb és szélesebb tömegekkel vont be az ember ember által kizsákmányolás végleges megszüntetésének harcába.

— Ez a munkával, a közös javakkal szemben; új magatartás, a magánérdeknek az államlegfőbb

érdekei alá való helyezése, a Román Népköztársaság legfőbb érdekeinek a magánérdek fölé való helyezése is végleges módon győzedelmeskedni fog. Ebben az irányban a Román Munkás Párt Központi Vezetősége a Scanteian keresztül irányítja és elősegíti ezt a csodálatos átváltozást.

— A Párt és kormányunk a szocializmusért való harcban arra törekszünk, hogy fokozatosan és állandóan megjavítsuk a kétkézi és szellemi dolgozók életszínvonalát. A folyton fejlődő jobb élet csakis a munkásoknak, a dolgozó földműveseknek, a technikusoknak, mérnököknek, tudósainknak és Népköztársaságunk derék asszonyainak és ifjainak állandó erőfeszítésein, szocialista munkaver-

Megkezdik

a nagyváradi új villamos hidrócentrálé építkezését

— Lassan a berendezés is elkészül — mondja Ványai Károly polgármester. — Nagy nehézségekkel kellett megküzdünk, mert a mi városházánkat a fasiszta romboló dílbe majdnem teljesen cipuszította. Tavasszal kezük meg a külső munkálatokat és reméljük, hogy rövidesen valóságos új város háza lesz

Nagyváradnak.

— Az elévzett munkák után erdeklődve megtudjuk, hogy Nagyvárad városi vezetősége komoly munkát végzett más téren is. Így most van befejezés előtt a Ghilányi-utcai négyosztályos elemi iskola építkezése. Az új tanévben már ebben az iskolában is megkezdődik a tanítás. Hasonlóan most fejeződött be a Decebál-uti óvoda, amely teljesen modern épület. Ványai polgármester terve szerint az óvoda környékét parkirozzák.

— Utak kövezése, villamos vonal meghosszabbítása, különösen a Decebál- és Tomot3-utca környékén erősen igénybevette városunk lakosságát — mondja Ványai polgármester — mert közmunkával végezzük el a földmunkát, ami itt igen jelentős volt. Ezek a munkálatok hetven millióba kerültek.

A városrendezés tervében szerepel többek között a piac és az utak kövezése.

— Váradi területének növekvésével adódott elő az a helyzet is, hogy a villamosáram szolgáltatását nem bírja kielégítően ellátni a jelenlegi erőműünk. Ez tette szükségessé azt, hogy a Körös-vidékben egy nagyvízelcsítmányú, 1000 lóerős hidrócentrálé építsünk. Az erőműre 240 millió alatt biztosított számunkra a kormányzat megértő gondoskodása. Ebből az összegből 10 millió már a rendelkezésünkre áll. Az új erőmű építkezésének munkálatát a napokban megkezdődnek — fejezte be munkatársainknak adott tájékoztatóját Ványai Károly polgármester.

LEGUJABB

Forradalmi kormány

alakult Indonéziában, felkelésre szólítva fel a munkásságot és parasztságot

SINTANG. — Indonéziában forradalmi kormány alakult, mely Indonézia egy részében máris magához ragadta a hatalmat. A forradalmi kormány, melynek vezető tényezője az Indonézia Kommunista Párt, kiáltványt adott ki, bejelentve a forradalmi kormány megalakulását s egyúttal felkelésre szólította fel Indonézia népét. A kiáltvány követeli a burzsoá-kapitalista elemekből álló eddigi kormányt azonnal kiűzést s helyébe népi kormány megalakulását. A kiáltvány megállapítja, hogy Indonézia katasztrófájának vezetője a nép kezébe kell adni az új, átszervezett hadseregnek a népen, a munkásság és a parasztság összefogásán kell alapulnia.

„A forradalmat — állapítja meg a kiáltvány — a munkásságunk és parasztságunk közösen kell végrehajtaniuk.”

Az Arab Liga ellen tüntetnek a palesztinai arab demokraták

LONDON. (Rador.) — Tel-Avivből jelentik, hogy a palesztinai arabok helységeiben egyre inkább erősödik az Arab Liga elleni tömegmozgalom. Az elmúlt hetekben tömegtüntetéseket rendeztek az Arab Liga ellen Jeruzsálemben, Hebronban, Gazza-ban és az arab menekültek táborában az arabok. A tüntetéseket a Palesztinai Felszabadító Mozgalom rendezte. Nabrusa-ban egy tüntetés után a helyi hatóságok elrendelték az ostromállapotot.

Hírek

VILAGOSSÁG

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Brassai-utca 7.
Távbeszélő: 19-11.

Felelős szerkesztő: BALOGH EDGAR.

Laptulajdonos: „Petőfi” Lap- és Könyvkiadó RT.

Bejegyezve a kolozsvári törvényszékél F. soc. 2249 szám alatt.
Előfizetési díj egy hónapra 100 lej. Intézményeknek és vállalatoknak évi előfizetési díj 5000 lej. Postatakarékpénztári csekk számla száma: 40.625.

AZ ARADI CUKORGYÁRBAN megkezdtek az idei cukoréptermelés feldolgozását. A tervek szerint 4 hónap alatt befejezik a munkát, addig éjjel-nappal dolgozni fognak a gépek.

A NAGYVÁRADI ÜGYVÉDI KOLLÉGIUM nyerte az erdélyi ügyvédi kollégiumok közötti munkaversenyt. A második helyet a szatmári ügyvédek érdemelték ki.

„SZABÓ JENŐ” KULTUROTTHON nyílt Kézdivásárhelyen.

A MŰVÉSZEK, IRÓK ÉS UJSÁGIRÓK nagyváradi vegyes szakszervezet felhívja tagjait, hogy az élelmiszer fejlődést elősegítő 25-éves szakszervezetben adják le, ugyanakkor mutassák fel tagsági könyveiket is.

AZ ÖSZI VETÉSI TERV KERETÉBEN Bihar megyében 110 ezer hektár búzát, 8000 hektár rozsot, 3500 hektár árpat és 150 hektár búkkönyvet vetnek.

NAGYVÁRADI SZOLGÁLTATÓ SZAKSZERVEZETEK 1948 szeptember 25-től október 2-ig éjjeli szolgálatot tart: Arany Sas gyógyszer-tár, Szent László-tér. Madonna gyógyszer-tár, Sztavavarszki-utca. Szent István gyógyszer-tár, Széles-utca. Nappali szolgálat: Fehér Kereszt gyógyszer-tár, Kőztársaság-utca. Szent Ferenc gyógyszer-tár, Szacsvai-utca.

80.000 szám
40.000 nyeresemény

Ezt osztja szét az Állami Osztályosorsjáték új huzási terve.

Az I. osztály huzása szeptember 23-án és 24-én.

A kolozsvári MNSz hírei:

Szeptember 21-én, kedden este 7 órakor V. kerület szervezői gyűlése a Türr István-utca 36 szám alatti kerületi székházban.

Szeptember 22-én, szerdán este 7 órakor I. kerület szervezői gyűlése a Molotov-utca 16 szám alatti székházban.

Este 7 órakor a II. kerület szervezői gyűlése az Andrei Muresan-utca 9 szám alatti kerületi székházban.

Este 6 órakor Irisz-telepi kerület szervezői gyűlése a Máramaros-utca 187 szám alatti kerületi székházban.

A nagyváradi MNSz hírei:

A MNSz VISINSZKY-UTCA 27. SZÁM ALATTI SZÉKHÁZBAN:

Csütörtökön, 23-án este 6 órakor jogügyi bizottság értekezlete.

Este 7 órakor rendezés szemléltető előadás.

UJVÁROSI KERÜLET:

Kedden, 21-én este 6 órakor ingyenes könyvtelési tanfolyam.

Este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

Szerdán, 22-én este 6 órakor utca-települési értekezlet.

Csütörtökön, 23-án este 6 órakor ingyenes könyvtelési tanfolyam.

OLASZI KERÜLET:

Kedden, 21-én este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

MEGKEZDÖDÖTT A CÉPESZ-MÉRNÖKÖK KONGRESSZUSA TEMESVÁRON. Ezzel nyílik meg az a 11 értekezletből álló sorozat, amelyeket a mérnökök az ország különböző városában fognak megtartani.

BE KELL JELENTENI a pálinkafőzésre összegyűjtött gyümölcsfélét. A tulajdonosok szeptember 25-éig kötelesek a bejelentést eszközölni, azután csoportok fogják ellenőrizni, hogy a termelők beadták nyilatkozataikat az illetékösséghez, valamint a nyilatkozatok ösztönzését is.

A MINISZTERILEG ENGEDÉLYEZETT ISKOLAKÖZI ZENEISKOLÁBAN a tanítás szeptember elsején megkezdődött. Tantárgyak: zongora, hegedű, ének, akordeon, ritmikus torna és zenetudományi tantárgyak. Tandíj mérsékelt. Beiratánaponta az iskola körzeti helyiségeiben: Március 6-utca (volt Szentgyörgy-utca) 42 szám, II. emelet, 11-12 és délután 17-18 óra között.

Időjárás

A szárazföldi időjárást továbbra is a rendkívül gyors változások jellemzik. A kelet felől elvonult viharciklon nyomában Közép-Európában átmenetileg derültebb, melegebb lett az időjárás, de Izland felől újabb heves viharciklon jutott a Keleti-tengerre, melynek hátsó oldalán az eddigieknél is hidegebb szarki levegő árasztotta el Angliát és nyomul viharos szél kíséretében a mi vidékünk felé.

Erdélyben tegnap derült, meleg volt az idő. Kolozsváron délután 22 fok volt.

Várható időjárás szerda délután: Az inkább csak északon esővel járó felhődtvonulás után, ma megélénkülő, a hegyeken viharos északi széllel hősüllyedés, éjjel a szélvédett helyeken fagyvesztély. Holnap gyengülő szél, újból naposabb idő.

Szeptember 23-án, csütörtökön este 7 órakor III. kerület szervezői gyűlése a Böszörményi-utca 12-14 szám alatti kerületi székházban.

Este 7 órakor a IV. kerület szervezői gyűlése a Hidelvei református egyházközség nagytermében, Horea-ut 53 szám alatti.

Szeptember 24-én, pénteken este 7 órakor szervezőbizottsági gyűlés a Molotov-utca 16 szám alatti székházban.

A kerületi szervezői gyűléseken a kerület valamennyi eszelekvő tagja megjelenni köteles.

VELENCEI KERÜLET:

Kedden, 21-én este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

HEGYI KERÜLET:

Szerdán, 22-én este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

Csütörtökön, 23-án este 7 órakor ösztönzési bizottság értekezlete.

KOMENDÁNSRETI KERÜLET:

Kedden, 21-én este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

Szerdán, 22-én este 7 órakor utca-települési értekezlet.

Csütörtökön, 23-án este 7 órakor ösztönzési bizottság értekezlete.

PÜSPÓKI-UTI KERÜLET:

Kedden, 21-én este 7 órakor ösztönzési értekezlet.

Szerdán, 22-én este 7 órakor utca-települési értekezlet.

Iskola-bojtrány Désen

3 apáca el akarta szabotálni többszáz gyermek taníttatását

DÉS. — Általános felháborodást váltott ki a város közvéleményéből az az eljárás, amivel a dési Ferenc-rendi apácák el akarták szabotálni a közoktatásügyi reformot.

A tanügyi reform vonatkozó szakasza értelmében a dési Ferenc-rendi elemi iskola az állam tulajdonába ment át. Az épületet a magyar tannyelvű elméleti vegyesliceum céljaira utalták ki az illetékesek. Ezt örömmel fogadták a dési szülők, mert az épületkérdés már évek óta vajudott: megfelelő helyiség hiánya miatt egyetlen szűk épületben működött eddig a román és a magyar tannyelvű liceum. A létszám túlnagy volt s így a tanítás

nem folyhatott zavartalanul. A volt ferences iskola épületében lakó apácák azonban — számszerűen — nem akartak kiköltözni. Az egyházi hatóságok huztak-halasztották a helyiség átadását. Többszöri felszólítás ellenére sem akarták elhagyni az épületet.

Az utolsó határidőt, szeptember 15-ét sem tartották be az apácák. Ekkor az iskola vezetősége szülői értekezletet hívott össze, ahol vázolták az épület átvételével kapcsolatos nehézségeket. A felháborodott szülők követelték, hogy azonnal vonuljanak a zárda elé és tüntessenek a tanügyi reformot elsabotáló apácák ellen. Ez meg is történt. A

Magyar Népi Szövetség lépett közbe, s csak nehezen tudta megvédeni az apácákat a tömeg itéletétől. Targyalásba bocsátkozta a Rendfőnökséggel, de a ferenceseket nem tudták jobb belátásra bírni. A gyermekek sorsáért aggódó szülők újabb tüntetést terveztek. Ekkor már a hatóságok is közbe léptek, felhívták a Ferenc-rendiek figyelmét az átadás megtagadásának törvényes és súlyos következményeire.

A Rendfőnökség az utolsó percben tért jobb belátásra, amikor a felháborodott szülők magatartása fenyegetővé vált. Az apácákat megfelelő lakáshoz juttatja a város.

Világosság

Csütörtökön játszik le a Szovjetunió labdarugó-bajnokság döntőjét

100.000 nézőt várnak a Dinamo (Moszkva)—TDKA mérkőzésre

MOSZKVA. — A Szovjetunió labdarugó-bajnokságának utolsó fordulóját ezen héten játsszák le. A legutóbbi forduló eredményei a következők:

Dinamo (Moszkva) — Dinamo (Minszk) 5:0.	Szovjet Szárnyak (Moszkva)—Dinamo (Leningrád) 2:0.
Lokomotiva—Szovjet Szárnyak (Kujbisev) 1:0.	Torpedo—VVS 0:0.
Dinamo (Kiev)—Dinamo (Tiflisz) 3:1.	A bajnokság jelenlegi állása a következők:
1. Dinamo (M) 24 17 4 3 78:25 38	2. TDK 24 17 3 4 75:28 37
3. Spartak 24 16 1 7 56:22 33	4. Dinamo (T) 24 13 5 5 52:29 32
5. Torpedo (M) 24 13 3 8 49:41 29	6. V. V. S. 25. eatoihetaoih
7. V. V. S. 24 10 5 9 42:39 25	8. Dinamo (L) 24 10 4 11 37:62 24
9. Lokomotiva 25 10 4 11 37:62 24	10. V. S. S. 25 9 3 13 32:46 21
11. V. S. S. 25 9 3 13 32:46 21	12. Torpedo (Szt.) 24 7 5 12 27:43 19
12. Dinamo (K) 25 7 5 13 31:49 19	13. Zenit 24 4 9 11 29:41 17
13. Szovj. Sz. (K) 24 5 7 12 19:37 17	14. Dinamo (M) 25 5 7 13 36:60 17
14. Szovj. Sz. (M) 24 4 4 16 28:59 12	

A Dinamo (Moszkva)—TDK döntő jellegű mérkőzést szeptember 23-án, csütörtökön játszik le a szovjet fővárosban. A papirforma szerint a Dinamonak van esélye a bajnokságra és ha csak döntetlen eredményt ér el, már az is elég ahhoz, hogy megnyerje a Szovjetunió ezévi baj-

nokságát, míg veresége esetén a TDK együttese kerül a bajnokság élére. Erre a mérkőzésre 100.000 nézőt várnak Mozkvában, mert az év egyik legizgalmasabbnak ígérkező mérkőzése lesz a csütörtöki döntő összecsapás.

A Dermata versenyzői nagy sikerrel szerepelnek az országos tenisz-bajnokságokon

BUKAREST. — Az országos tenisz-bajnokságok küzdelmei a befejezéshez közelednek. A férfi egyes elsőosztályú 8-as döntőjébe jutott Pusztay, a Dermata versenyzője, akinek Caralulis ellen kell megverkednie az elődöntőbe való bejutásért. A férfipáros versenyben a Pusztay, Benedek páros a Schmidt, Caralulis pár ellen játszik.

A másodosztályú férfiversenyben a kolozsvári Uffalvi 6:4, 1:6, 6:4 arányban győzött Komoróczy ellen, be-

majd Bekő 4:6, 7:5, 10:8 arányban győzte le Uffalvit és így a bajnokság elődöntőjébe jutott. A férfipáros II. osztályú bajnokságban a Radó, Bekő (Dermata) páros 6:3, 6:2 arányban győzte le a Lórincci, Jakász párost. A vegyes páros bajnokságban a Wellmann, Bekő páros 6:1, 8:6 arányban győzött az Albon, Maurer páros ellen.

Kettős NB I.-es mérkőzés lesz csütörtökön a fővárosban

BUKAREST. — A Labdarugó Szövetség a szombat—vasárnap nemzeti atlétikai versenyre való tekintettel úgy döntött, hogy a vasárnapra Bukarestbe kitzűzött NB. I-es mérkőzéseket más időpontban kell lejátszani a csapatoknak.

Kölsönös megegyezés után a fővárosi egyesületet úgy döntöttek, hogy szeptember 23-án, csütörtök délután 2 órakor a Metalchimic—Universitatea, 4 órakor pedig a Dinamo—Politechnica kettős mérkő-

zést a Venus-pályán játszik le. A Hadsereg—Petrolul mérkőzésre csak szeptember 30-án kerül sor. A többi NB I-es mérkőzéseket vasárnap a kitzűzött időpontban játszik le. Kolozsváron CFR—RATA, Medgyesen MMSC—CFR (Bukarest), Temesváron CFR—ICO, Petrosényban pedig a Jiul az ITA ellen játszik.

Tekintettel a korai sötétedésre, vasárnaptól kezdve az egész országban délután 4 órakor kezdődnek meg a küzdelmek.

Nagy sikere volt

a KKASE sportünnepélyének

Sporthíradó

HAROM ÚJ ORSZAGOS REKORDOT értek el vasárnap az atlétikában. Bukarestben a 3000 méteres távgyaloglásban Paraschivescu 13 p 40 mp el, Temesváron az 500 méteres női úszást eljuttatásban Borjart 1 p 24.6 mp el, a 400 méteres úszást eljuttatásban pedig Ternovici 52,2 mp-es idővel állított fel új országos rekordot.

A MAGYIBBOR Sport Egyesület szeptember 22-én, szerdán este 7 órakor a Szabadság-tér 27. alatti tüköri helyiségében rendkívüli ülést tart az október hónapi munkaterv előkészítésére. A vezetőséget felhívja az összes választmányi tagokat a játékosokat, hogy az értekezleten jelenjenek meg.

KOLOZSVAR. Szombaton és vasárnap a kolozsvári Magánalkalmazottak Szakszervezete nagy sikerrel rendezte meg a marosvásárhelyi Magánalkalmazottak elleni sportversenyt. Női kosárlabdában Marosvásárhely csapata győzött 29:10 (11:6) arányban. Férfi röplabdában, Kolozsvár győzött 4:1 arányban. Tekerésversenyben Kolozsvár 700—615 arányban győzött. Az osztályos teniszversenyben a KKASE férfi csapata 5:0-ra, női csapata pedig 3:0 arányban győzte le a marosvásárhelyieket. A férfi egyes versenyben: 1. Paneth, 2. Magyar, 3. Reiter és Diamantela, Paneth 21:10, 21:11, 21:19 arányban győzött a döntőben

Magyar ellen. A női egyéni versenyben a kolozsvári versenyzők közül Kolozvári Sári és Klemens Eva, a marosvásárhelyiek közül pedig Keesla és Davidovica tüntek ki.

Vasárnap délelőtt a volt Unitarius Kollégium tornatermében kitűnően sikerült diátsportünnepélyt rendezett a KKASE, este pedig az Állami Magyar Színházban zsúfolásig megtelt nézőterű előtt a kolozsvári és marosvásárhelyi Magánalkalmazottak Szakszervezete kitűnően sikerült műsort adott, melyben román és magyar népi táncok, Balrecen és Petőfi versek előadásával arattak nagy sikert a két város dolgozó sportolói.

Nagysármási levél

NAGYSÁRMÁS. — Sok baj volt eddig Nagysármáson, mindnyájan tudjuk, hiszen a sajtó is több alkalommal foglalkozott a sármási helyzettel. Hogy itt nálunk bajok voltak, ezt a közösségi szellem teljes hiányával tudom magyarázni és ebből adódott az is, hogy a román-magyar testvériség nem igen tudott gyökeret verni, hanem ellenkezőleg, állandó ellentétek álltak fenn. Ennek okát elsősorban abban látom, hogy a Magyar Népi Szövetség helyi szervezetének vezetőségében nem volt meg a kollektív munka és a kritika és önkritika szellemét egyáltalában nem is ismerték. Ebből adódott az is, hogy a Magyar Népi Szövetség vezetősége a többi demokratikus szervezetekkel, de elsősorban a Román Munkáspárttal, amely az ország újjáépítésében a népek közötti béke megteremtésében és a dolgozók életszínvonalának emelésében az élen jár, nem dolgoztunk szorosán össze.

Most örömmel látjuk, hogy a Magyar Népi Szövetség országos viszonylatban a helyi szervezetét átszervezi, új, egészséges vezetősé-

get választ és a vezetést a széles dolgozó népréteg kezébe teszi le. A mi szervezetünk is a közeli napokban választja meg új vezetőségét, abban a szellemben, amit a csikszeredai szász intézőbizottsági határozat számunkra kijelölt.

A szász intézőbizottság határozatának a szelleme a napokban Sármás községben is megmutatkozott, amikor is a dolgozó román testvérekkel közös kultúrét tartottunk. Mindnyájan, akik a kibékülést s a kiszákmányolás ellen harcolunk, örömmel üdvözljük a román és a magyar dolgozók eme testvéri összefogását. A Magyar Népi Szövetség új vezetőségének ebben az irányban kell dolgoznia és még jobban elmélyíteni azt a baráti együttműködést, amit Sármás magyar dolgozó rétege olyan régen nélkülözött, hogy a sajtóban a közeljövőben Sármás dolgozó népének ne a hiányosságairól, hanem a békés országot építő és békét hirdető, lendületes munkájáról számolhassanak be.

ABRAHÁM FERENC
földműves, MNSz sajtólevelező

A biharmegyei iskolai helyzetet

Ismertette a tantesülettel
Mátyás Gyula tanfelügyelő

HOL MILYEN ISKOLÁK MŰKÖDNEK S MILYEN KEDVEZMÉNYEKET KAPNAK A TANULÓK

NAGYVÁRAD — A Bukarestből hazatérő Matyas Gyula tanfelügyelő szeptember 20-án délután a nagyváradi tantesületi tagjai előtt ismertette a kerületi tantervek kinevezését, a nagyváradi és vidéki iskolák létesítését, egyúttal vázolta az új iskolai évből végrehajtásra kerülő feladatokat.

Az értekezlet során felsorolta a nagyváradi és vidéki iskolákat. Nagyváradon tíz iskolát létesítettek, melyek közül négy XI. osztályos és hat VII. osztályos. Bihar megye területén a következő iskolákat állították fel: Szalontán három VII. osztályos és egy felsőfokú gazdasági iskolát, Margitán, Diósgyőzen, Székelyhídon, Szalárdon, Élesden és Telegden VII. osztályos iskolát, Biharon, Hegyközsáton, Biharpuszokán, Micskén, Szentjóbbon, Szentjánoson, Paptamásán, Tárkányon, Tenkén és Árpádon VI. osztályos iskolát, Gyarakon, Fenesen, Tótin, Érbogyoszlón, Remetén, Berettyószéplakon és Tarján V. osztályos iskolát állították fel.

ben a tanítók kötelesek a szülőket felkeresni és a vasárnapoként tartott szülői értekezleten a tanügyi reformot ismertetni. Az eredményeket hetenként közölni kell a tanfelügyelőséggel, mely ugyancsak hetenként jelenti a minisztériumnak az eredményeket.

A tankötelezettség csak az alsó négy osztályra szól, a tandíjmentesség mind a hét osztályra érvényes. Az állam olyképpen siet a szegénysorsu tehetséges gyermekek segítségére, hogy ösztöndíjakat is lehetővé teszi számukra a tanulási lehetőséget. Az egész országban 40.000 ösztöndíjat utal ki a minisztérium az arra érdemeseknek. Kántinok és internátusok megszervezésével a tanulók ellátásáról gondoskodnak.

Az iskolák rendbehozása nagymértékben megtörtént. Nagyváradon a város javította ki az iskolákat, vidéken a lakosság önkéntes munkával oldja meg a kérdést.

Ott, ahol hét osztályosnál kevesebb osztállyal rendelkező iskolák vannak, a következő években fokozatosan hét osztályra fogják kibővíteni az iskolát.

Az ötödik, hatodik és hetedik osztályokban összesen 74 tanító fog tanítani tanárokkal vegyesen. A négy alsó osztályban csak tanítók tanítanak. A tanerők kinevezése megtörtént és rövidesen értesítik a vidékieket is.

A tanítás október 1-én kezdődik és 15-re az új tankönyvek is elkészülnek. A könyveket olcsó áron bocsátják a tanulók rendelkezésére. Egy első osztályos ABC-és könyv például 50 lej lesz. Ugyanakkor az állam olyképpen siet, hogy az iskolák részére bizonyos mennyiségű tankönyvet kioszt, ezt a szegény gyermekek az iskolai övre kölcsön vehetik.

A tanerők és a szülők közötti kapcsolat megteremtése érdeké-

KOLOZSVARI MOZIK MŰSORA:

CAPITOL: Szórakozik a király.
FORUM: Hajnalhasadás. Kezdeté fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.
POPULAR: Hajnalhasadás. Kezdeté: 3, 5, 7 és 9 órakor. Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné.

NAGYVÁRADI MOZIK MŰSORA:

SCALA: Észak tengerészeti. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.
SELECT: Beethoven koncert.
TRANSILVANIA: Ha majd visszatérsz. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.
CORSO: Várj rám. Simonov regénye után. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

Gyarmattá nyomorítják Dél-Koreát az amerikaiak

Mit látott egy szovjet újságíró Dél-Koreában

Észak-Korea demokratikusan megválasztott Néptanácsa, mint az egész koreai nép képviselője, az Egyesült Államok és a Szovjetunió kormányához fordult a két nagyhatalom megszálló csapatainak egyidejű visszavonását kérve. Ugyanakkor a Koreai Néptanács közönetét jejezte ki a Szovjetunió, mely már az elmúlt év őszén s azóta is több alkalommal javasolta a megszálló csapatok egyidejű visszavonását, amit azonban az amerikai imperialisták, akik Koreát militarista terveikben akarnak felhasználni, kereken visszautasítottak, továbbra is a nyomorúság, a gyarmati szolgálat állapotában tartva Dél-Korea népet. Ezzel szemben a Szovjetunió újabb bizonyítékát adva következő békepolitikájának elrendelte a szovjet csapatok visszavonását Észak-Koreából.

Az alábbiakban A. Volocsajevszkinek, az ismert szovjet újságírónak a moszkvai „Nevoje Vremja"-ban megjelent utijegyzetei kivonatát közöljük legutóbbi dél-koreai utazásáról.

Érkezés Dél-Koreába

SZEUL. — Megérkezünk az állomásra és kiszállunk a vagonból. Magnéziumlámpa villan. Le-fényképeztek. Először előlről, aztán oldalról, sőt még hátulról is. Még a bőröndöket is fényképezték. Ki a fényképező? Egy amerikai tiszt. Beülünk egy autóba és elindulunk a szálloda felé. Azonnal nyomunkba szegődik egy „jeep", amelyen rádió-adóállomás van. A jeepen ott kuporog acélszakban egy amerikai tiszt, kezében a mikrofonnal. Nyilván „helyszíni közvetítést" ad „valahová" a megérkezésünkről.

Az utcák mocskosak, szemetesek. Látszik, hogy itt hetek-hónapok óta nem sepertek. Találkozunk egy autóbusszal. Lovak vonatják nagy kinnal. Nincs benzín. Viszont az amerikaiak „dodge"-ai és „jeep"-jei vidáman futkároznak.

2 ES FÉLMILLIÓ MUNKA-NELKÜLI

A következő benyomás: mindegyik sötétareu munkanélkülieket látunk üdöngeni. Az étterem kapujában, ahová beültünk, különösen nagy tömeg verődött össze. Órákig várnak, amikor végül megjelenik egy konyhalegény dezsát cipelve. A tömeg erre tülekedni kezd. A legény beleönti a dezsá tartalmát — mindenféle összekevert ételmaradékot — egy betonvályba — s a szerencsétlen munkanélküliek rávetik magukat. Nehány pillanat múlva a vályu üres. Akinek szerencséje vagy elég ereje volt, csillapíthatta kiülő éhségét. A többiek...

Igy gondoskodnak Dél-Koreában a munkanélküliekről. S a munkanélküliség itt nem jelentéktelen kérdés. A „Toklip Sinmun"-ban megjelent hivatalos

statisztika szerint 1947 decemberében két és félmillió munkanélküli volt Dél-Koreában. S azóta ezeknek a száma igen jelentősen emelkedett. A munkanélküliek egész nap valamiféle állás, alkalmi munka után szaladgálnak. Rendszerint hűhába. Az asszonyok és gyerekek pedig az utca szeméteben keresnek valami ennivalót. Aztán odaállanak az éttermek elé...

ELHAGYATOTT GYÁRAK

Mindenütt elhagyatott, elnéptelenedett gyárakra bukkan az ember. Dél-Koreában mintegy 3400 nagy és kis ipari üzem működött. Szövőgyárak, fémipari üzemek, gérgyárak, élelmiszeripari üzemek. Ezeknek 90 százaléka a japánok tulajdona volt. Most az amerikaiak kezelik mindezeket. 1946-ban az üzemek 40 százaléka dolgozott, 1947-ben már csak 25 százaléka s azóta még egész sereg üzemet zártak be. A dél-koreai textilipar például termelőképességének csak 17 százalékaival dolgozik.

Ezzel szemben kétségtelen tény, hogy az amerikaiak építkeznek. Repülőtereket, hadihajókat készítenek; az amerikai számára ugyancsak Dél-Korea hadművelési támaszpont.

Az árak hihetetlenül magasak. A koreaiak főtápláléka a rizs. Egy kiló rizs ára viszont 120—180 yen, a rizs-adag, amit kiosztanak a lakosság számára, olyan alacsony, hogy abból képtelenség megélni. Egy tend férfiruha 60—80.000 yen. Egy pár cipő 2500—3500 yen.

AMERIKAI HADJÁRAT A MŰVELŐDÉS ELLEN

Az amerikaiak irtóhadjáratot folytatnak a koreai művelődés ellen. A műkedvelő színtársulatokat betiltották, a vezető koreai drámaírók darabjait nem szabad bemutatni. De még a koreai zene-szerzők műveit is szigorúan tilos játszani. Ezzel szemben viszont egész Dél-Koreát elöntötték a hollywoodi filmek. A koreai filmeket levették a műsorról. Arról, hogy szovjet filmeket adhasanak elő, szó sem lehet.

Falura kijutni, nagyon nehéz vállalkozás. Az utak hihetetlenül rosszak. Az amerikaiak ugyanis csak a katonai szempontból fontos utakat javítják. Amikor a kocsik megáll az egyik faluban, körülvesznek a földművesek. Hogyan élnek?

A PARASZTI NYOMORUSÁG

— Gyökerekkel és füvelkel táplálkozunk, hogy ne haljunk éhen — mondják.

Ebben a pillanatban rendőr jelenik meg az uton. A falusiak ijedten menekülnek. Tudják jól, hogy azt, aki oroszul szóba áll, börtönbe vetik.

Dél-Koreában a lakosság életszínvonalja semmit sem változott a japán uralom óta. Ma is az oroszok diktálják a törvényt. A beszolgáltatás, az amerikaiaknak átadandó gabona az adó, az illetékek elnyelik a termés 70 százalékát. A parasztlak mindonitt ezt vállalja:

— Nem bírjuk az adót, az illetékeket, az adóságot, a terrort, a hadjárat.
— A parasztlak ugyanolyan föld-reformot követelnek, mint ami.

lyen Észak-Koreában megvalósult. Követelik a volt japán földes szétosztását. Ez azóta meg is történt. Az amerikaiak azonban gondoskodtak arról, hogy olyan áron adassák el a földet, hogy csak a nagybirtékosok és az üzletrészek vásárolhassanak. Ezek pedig leg alább olyan rosszak, mint a japán kizsákmányolók.

IGY SZÓRAKOZNAK AZ AMERIKAI MEGSZÁLLÓK

Mivel szórakoznak az amerikaiak Koreában? Többek között emberi futóversenyekkel. A szerencsétlen kulikat, akik a kocsi-kat húzzák, sorba állítják s megfuttatják. A győztes kap aztán egy-két dollárt. Közben az amerikai tisztiféleségek dülmek el a nevetéstől, látva a szerencsétlen, kiéhezett fickók kétségbeesett erőfeszítéseit. Tudni kell egyébként, hogy embert csak a legkétségbeesettebb nyomor kényszeríthet arra, hogy kocsihívónak beálljon. Az ilyen embernek legfeljebb öt esztendő az élettartama. A szovjet csapatok Észak-Korea felszabadítása után azonnal betiltották ezt a borzalmas mesterséget s az összes kocsihívónak más foglalkozást biztosítottak. Dél-Koreában a nyomorúság még ma is erre kényszeríti az embereket. Sőt versenylovakká alacsonyították őket.

Az amerikaiak persze nem sokat tudnak a koreaiak életéről. De nem is törődnek vele. Az amerikai katonáknak hivatalosan megtiltották, hogy hármiféle kapcsolatba lépjenek koreaiakkal. A koreaiaknak viszont tilos az amerikaiak által látogatott nyilvános helyiségekbe belépni.

A FEKETEPIAC VÉRAGZIK

Egyedül csak az úgynevezett „moribé" kkel, a feketeipiaci üzrekkkel tartják a kapcsolatot. Az amerikai tisztok és katonák jelentős pénzeket keresnek azzal, hogy nagy elgarettá, és élelmiszerárltmányokat adnak el a fekete-piscon.

Az amerikaiak legfőbb célja a demokratikus mozgalmak megsemmisítése, hogy ilyenformán Dél-Koreát amerikai gyarmattá változtassák. Az amerikaiak hoztattak egy koreai származású amerikai állampolgárt, bizonyos Li Szin Man-t, akit kinevezettek a „Dél-Korea Népköztársaság" elnökévé.

ZSUFOLT BÖRTÖNÖK

Li Szin Man aztán az amerikaiak ügynökeit állította a rendőrség élére. A rendőrségnek jelenleg 30.000 tagja van. Ebből 5000 már a japánokat is szolgálta. Az 1946-os általános sztrájk után a rendőrhöz következett a munkásság ellen. 50 munkást megölték. 1600-at megsebesítettek 12.000-et pedig letartóztattak. A hájsza éle természetesen a kommunizisták ellen irányul. A „Toklip Sinbo" című lap jelentése szerint Dél-Korea 18 börtönében 1947-ben 26.412 embert tartottak bebörtönözve. A japánok egész Koreában 23.728 embert tartottak fogva. Az amerikai gyarmatosítók tuhaladták elődeiket.

Ennek ellenére a munkásmozgalmat nem lehet elfojtani. Egy év alatt (1946 novemberétől 1947 októberéig) 2388 sztrájk volt Dél-Koreában s ebben 580.788 munkás vett részt.

Dél-Korea népe Korea országosítását, szabadságát és függetlenségét kívánja. Észak-Koreában a felszabadító szovjet hadsereg olyan feltételeket teremtett, hogy a koreai nép szabadon élhet, a paraszti földhöz jutott, megszüntették a gyarmati kizsákmányolást s a nép maga irányítja a orságot. Erőteljesen Dél-Korea népe maga is kemény és elszánt harcot vív, hogy hasonló jövőreba jasson, mint Északj testvérel.

A postás haza hozza a sorsjegyet...

A coróbiál postahivatal utján eladón
74.838 számú 5 osztályú sorsjeggyel
2.000.000. lejt nyarlek.

ÁLLAMI SORSJÁTEK
TOULNAI DÖRÖS

SLOVA-PUBLICITATE

Jelentkezni kötelesek az idegen állampolgárok

BUKAREST. — A lap ellenőrzéséről szóló törvény rendelkezéseinek és az idegenek számbavételéről szóló 1581-1946. számú törvényrendelet értelmében, valamint azoknak a személyeknek, akik nem rendelkeznek román állampolgársággal, tisztázniuk kell helyzetüket és be kell szerezniük tartózkodási engedélyüket.

A fővárosban október 1-től vidéken pedig október 15-étől kezdődően a fent felsorolt személyeknek jelentkezniük kell az idegeneket ellenőrző hivatalban, ahová az alábbi okmányokat kell benyújtaniok: érvényes utlevelet, vagy az illetékes külképviseleti hatóságok által kibocsátott, utlevelet helyettesítő bármilyen okmányt (afenti 1., 2., 3. pontokban felsorolt személyekre vonatkozólag). Az 1. pontban említett személyekre vonatkozóan szabad tartózkodási engedélyt, a hontalanok részére személyazonossági iratokat és tartózkodási engedélyt. Az 1. minitjeu mentességi bizonyítványt a 2. pontban felsorolt személyek esetében. Valamennyi személy esetében 3 fényképet.

A jelentkezések sorrendjét és időpontját később közlik.

A jelen közlemény azt a célt szolgálja, hogy figyelemztesse az érdekelteket a szükséges okmányoknak időben való beszerzésére.

Üzembe helyezik a szamosújvári huskonzervgyárat

SZAMOSÚJVÁR. (Tudósítónk től.) — Üzembe helyezik a szamosújvári szalámi- és huskonzervgyárat. A nagy teljesítőképességű üzem a visszavonuló fasiszta csapatok teljesen lezerelték, de a gépeket csak Szilágyosmilyóig tudták elvinni.

Az elmúlt napokban a közellátásiügyi minisztérium egy bizottsága járt Szamosújváron, megvizsgálta a helyzetet és határozatot hoztak az ügyben: 4 millió lej beruházásával visszaállítják a gépeket és újra üzembehelyezik a gyárat.

EREDMÉNYES IFJUSÁGI MUNKA KERCEDEEN

KERCESED. — (Levelezőnk től.) Az elnyerték a megye ujjáépítési és szervezési verseny-zászlóját. A zászlót Torda-Aranyos megye ifjusági feloldó, Nagy Sándor adta át ünneppélyes keretek között a megyei verseny győztesének, a kercesdi fiataloknak. Ugyanakkor a kiküldöttek 30 kötetből álló könyvtárat is átnyújtottak a község ifjainak, amit a megyei szervezet ajándékozott.

A kercesdi MNSZ-ifjak munkáját nagy mértékben befolyásolja, hogy

MAGÁRA TALÁLT

a ludas-eckentelepi MNSz ifjuság s egyre lendületesebb építőmunkát folytat

LUDAS-ECKENTELEP. — (Levelezőnk től.) A Magyar Népi Szövetség Ludas-eckentelepi ifjusági csoportjának életében — amint a jelek mutatják — komoly fordulat következett be az utóbbi két hónap alatt. Az az ifjuság, amely eddig az építő, dolgozóink jóléttel fokozó munkálataival szemben a legnagyobb nemtörődömséget tanúsított, most rövid másfél hónap leforgása alatt igen szép teljesítményt könyvelhetett el önkéntes munkája eredményeképpen. Augusztus 6-án az ifjuság 20 tagja közmunkával takarított meg 72 hold közterület, a felesleges ga-

zoktól, Augusztus 23-án egy 20 fős zoka ki nem ázott 300 méteres árok kiasására határozott magukat az ifjak. Az elhatározást tett követte az ásókkal, lapátokkal megjelent 25 ifju és 15 leány addig szorgalmaskodott, míg a 300 méter helyett 562 méter árok ásódott ki és egy híd épült helyre.

Nemrégben az ifjuság vállalkozott az iskolajavításhoz kintat ászkanyag 13 kilométerrel való hazaszállítására is. Mintegy 400 órai munkavállalással így az ifjuság több mint 10.000 lej értékkel gyarapította

a községet.

A szeptember 5-i gyűlésen kifejezésre juttatott új vállalkozása az ifjuságnak az iskoláépítést kívülből álló való kimeszélése és rendezése.

Az ifjak új munkavállalása azt mutatja, hogy lelkesedésük nem pillanatnyi szalmaláng lobbanás, hanem komoly áttudatra ébredés. Bizonyos, hogy az a fordulat első sorban a Román Munkáspárt által kezdeményezett és vezetett lendületes ujjáépítésnek, másfelől a MNSz ifjusága egyre komolyabb szervezési munkájának köszönhető.

Tordai piaci árak

TORDA. — (Levelezőnk től.) Szeptember havi tordai piaci árak. Tejtermékek: tehén tej 16-20, bivaly tej 20-25 lej literje, tehénturó 10-12 lej kilónként, 120 lej, az állami Romáctánál 109 lej, paraszti juhsajt 120-140 lej, vaj 300-340 lej, orda 100-120 lej kilónként, tejtől 60-80 lej literre. Tojás darabja 8-10 lej. Olvasztott zsír 400-420, vastag szalonna 400-420 lej kilónként. Főzőolaj 180 lej literenként. Gyümölcsárak: Szőlő 50-100 lej, körte 40-50 lej, fajtkörte 50-60 lej, hullott alma 25-30 lej, fajalma 40-60 lej, besztecelt szilva 25-30 lej, muskotály szilva 40 lej, görögdió 10-12 lej, sárgadió 15-20, tirkasztányi dió 20-25 lej kilónként. Zöldségárak: Paradicsom 10-20 lej, vörösbagyma 25-30 lej kilónként, szeb paprika 1-2 lej, fokhagyma 4-5 lej, fésztoők 10-20 lej, csemege kukorica 1-2 lej, zöldkáposzta 20-30 lej darabonként. Méz 200 lej kilónként, buzakenyér 28 lej, 400 gramos fehérkenyér 60 lej.

ADAS-VÉTEL

ELADÓ 6 négyzetcentiméter perzsaszőnyeg. Pata-utca 109. 3643
1000 KG-os tojósúlyos vasmérleg eladó. Dézsma-utca 10. 3673

ELADÓK: Rézüstök, vashordók, fahordók, fonott korsók, üvegek különböző nagyságban, ezer kilós tolmércés vasmérleg, állványok, cinkpléhezt; asztalok. Munkácsai-u. 38. 3751

ELADÓ olcsón raktári berendezés (máza, polc, csomagoló asztal). „Roscomp”, Karolina-tér 8. 3915

ELADÓ kétszemélyes rökarné és Schöberl-fotellágy. Árpád-ut 17. ajtó 6. 3916

MEGVÁSZUNK: Technikai Lexikon I. kötetét, Brehm állatok világit, Bangha katolikus egyháztörténetét. Könyveket állandóan veszünk. Uhu, Molotov-utca 31. 3903

EGY nagyon szép, fehér, mély gyermekkosci eladó. Horea-ut 82. 3911

MODERN és antik vitrinek olcsón, sürgősen eladók. „Arta”, volt Unió-utca 9. 3912

UJ, modern, diófagyókér, furni-ros kombinált szoba, sürgősen eladó. Galamb-utca 41., asztalosműhely. 3914

ELADÓ egy Pfaff varrógép, szabóknak is jó. Topán, Egyetem-u. 4. 3935

EGY cseréppel fedett istálló, fűfűzékpár, ebédő butor, strázsaház, családi ház, eladó. Vörös Hadserég (Magyar)-utca 92. 3937

IRÓGÉP jó állapotban, Smith-Premier 10, sürgősen eladó. 10.000 lejért. Vár-utca 2. Keresztes. 3934

ELADÓ 3+1 Blaupunkt rádió. Megtekinthető Horea-ut 9., II. emelet 11. Sándor. 3904

MOTORKEREKPARGUMIT, puha peremmel 24x2 és fél, keresek megvételre. Érdeklődni Spierer, Árpád-ut 11. 3902

DROGERIABERENDEZÉS, trafiknak is alkalmas, mahagoni ebédő, éjjeli szekrények, szekrény és ágy, eladó. Érdeklődni Holicska gyógy-szertár, Mócsok-utja 42. 3818

ÁPROHIRDETÉSEK

Apróhirdetés szavanként 3-5 lej. Legkisebb hirdetés díja 10 szóig 30-50 lej. Állástkeresőknek szavanként 2 lej. Cim a kiadóban és jelíges hirdetésnek 20 lej pótdíj fizetendő. Házasság-levélezés szavanként 6-10 lej. Szöveg-hirdetés szavanként 6-10 lej. Közgazdasági hirdetés szavanként 5-12 lej. Keretes hirdetések négyzetcentiméterenként 5-6-7-8 lej, előírt helyen 8-10-12 lej. Nyilttér szavanként 12 lej.

VESZUNK kifogástalan állapotban levő sonkavágógépet, piros autómata mérleget, jégszekrényt, irógépet és számoló gépet. „Somesul”, Kossuth 5. (Volt Sora.) 3816

ELADÓ egy jókarban levő Singer, süllyesztős varrógép. Postás-utca 8. Kerekdomb. 3813

PETROLEUM szobakályhát megvételre keresek. Szécs, Dosztojevskij (Zápolya)-utca 12. 3821

ELADÓ keményfa kombinált szekrény. Görögtemplom-utca 7. Kamil Paul. 3823

KEVESET használt, süllyesztős női varrógép eladó. Kossuth Lajos-utca 20., ajtó 8. 3825

MAJDNEM új 70 köbméter nagyságú, szobafűtésre alkalmas, fehér csempekályha, olcsón eladó. Anatole France-utca 66. 3828

NEMESITETT, rollerhangu kanárimadarak, bármilyen színben, eladók. André Muresan 10. Rác. 3697

MODERN rádió, selyempaplan eladó. Cim a kiadóban. 3833

HASZNÁLT, festeti szekrény, tolettükör, éjjeli szekrény, olcsón eladó. Mócsok-utca 12., ajtó 6. 3902

HÁZAT, öröklakást, házhelyet, gyümölcsösöt vesz elad? Forduljon bizalommal Transsylvania ingatlan-irodához, Szabadság-tér 19. 3014

HÁZAT, telket, öröklakást akar venni, eladni, lakást cserélni, butorral átadni, férjhez menni, nőstül-iratait lemasolni? Forduljon bizalommal Vulkan irodához, Molotov-utca 34. 2290

KÜLÖNBÉJARATU, butorozott szobát keres komoly férfit. Állomás-utca 9. szám. Fabrica. 3719

HÁZAT, házhelyet, öröklakást ha venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal GÖRÖG ingatlanközvetítői irodához, Molotov-utca 1. (Városházával szemben.) 3560

25.000 LEJERT teljes ellátást adók diákembernek (közös kölönbéjárata, belvárost szobában) egész iskolai évre. Malinovszki-tér 9., üzlet. 3908

KISIGÉNYŰ nyugdíjas szükség szerinti megegyezéssel lakás ellenében állást, kötelezettséget vállal, víz, villany. Szuterin is megfelel. Mikos-utca 29. 3797

SZOPA, konyha kiadó. Krizbai-utca 51. Festeni, javítani kell. 3905

EGY fiatalember lakást kaphat. Horea 58. Délután 4-től érdeklődni, Berde Mózes-utca 3. Gáspárnál. 3910

SÜRGŐSEN eladó Hadak-utja 25. szám alatti családi ház. Érdeklődni Berde Mózes-utca 3. Gáspárnál. 3910

KERESSEK azonnalra kettő szoba, konyha, fűrdőszobás lakást, belvárosban. Költségeket megtérítem. Cim a kiadóban. 3913

SZOLID, tanulmányó leány lakást, ellátást kaphat, zongora használatlalt, központban lakó családnál. Cim a kiadóban. 3819

ELADÓ ház bogdával és lakással. Hősök-tere 17. 3903

ÖRÖKLAKÁSOK alkalmi áron eladók, beköltözhető. Barboiu iroda, Nicolov 15. 3815

ELCSERELNEM marosvásárhelyi, a Póter közelében levő 2 szobás, összkomfortos, gázos lakásomat, kolozsvári, egy vagy kétszobás, összkomfortos, a központhoz közeli lakással. Érdeklődni: Kolozsváron Jovrea Comisar Sef-nél, Rendőrvézerfügyelőségénél, Marosvásárhelyen: Keresztesi komiszárnál, Al. bina-tér 11. 3830

SZOPA, konyhás lakást vagy egy szobát keresek azonnalra. Költséget téríték. Dézsma-utca 13., asztalos. 3815

KIADÓ butorozott szoba, fűrdőszobahaszinnalatt, több diáklány-nak. Cim a kiadóban. 3822

A DONATH-negyed elején azonnal, elfogatható egy szoba, szép, tiszta lakás olyan párnak, aki kevés irodai könyvelési munkát végezne. Perfekt román előnyben, lehet nyugdíjas pár is. Cimeket „Tiszta, korrekt” jelígre. 3827

KERESSEK egy szoba, konyhát, közel a központhoz, esetleg cserélek. Költségeket téríték. Ügynökök kizárva. Cim a kiadóban. 3829

EGY szoba, konyha, élektornás lakásomat cserélném egy kis szobával. Jellege: „Központ”. 3831

ALLAST KERES

INTELLIGENS, komoly, gyermekszertető asszony, bármilyen alkalmazást keres. Cimeket: „Dolgozni akaró” jelígre. Gr.

KISEBB családnál szakácsnőnek vagy házvezetőnőnek menne központi nő. Gutenberg-utca 20. Érdeklődni 1-6 óráig. 3814

SZOPTATÓS dadának menne fiatalasszony. Szilágyesi klinika, első emelet, balra második ajtó. 3820

Keresünk kitűnő állapotban levő
OPEL-BLITZ
3 tonnás
FORD-LUXUS
8 hengeres autókat
„Somegul” Kossuth L.-utca 5
(volt „Sora”)

A MONITORUL-ban
(Hivatalos Lap) mindennemű közlemények megjelenítése. Összes lapokra hirdetés, előfizetés felvétel
UMU Iroda
Kolozsvár, Molotov-u. 34. II. emelet.

Azonnal beköltözhető
három csinosan butorozott, különbéjárta szobát keres fűrdőszobával vagy fűrdőszoba használatlalt az
Állami Magyar Színház

Heti
LOTO
Kolozsvár

A nagyváradi MNSz
a Visinszki-utca 27 szám alatti székházában
szeptember 25-én
nagy szabású
születési műsoros bált rendez